

297773 - حکم استفاده از داروهای آرام بخش و خواب آور برای درمان نگرانی و بی خوابی

سوال

می خواهم از احکام مربوط به خود درمانی در اسلام آگاه شوم. من پس از ازدواجم دوران دشواری داشتم. همسرم به من بی توجهی می کند و نمی داند این کارش عمدی است یا غیر عمد. او همه روزش را کنار کامپیوتر یا گوشی می گذراند و بازی می کند و همیشه با دوستانش صحبت می کند حال آن که ما حتی یک گفتگو نداریم که با تماس های تلفنی او قطع نشود. ما در طول روز حتی دو ساعت پی در پی با هم صحبت نمی کنیم و طی دو سال گذشته بارها سر این موضوع با هم بحث و گفتگو کرده ایم اما تصمیم گرفته ام که صبر کنم و ساکت بمانم ولی احساس افسردگی و دلنگی و و تنهایی می کنم و نمی توانم بخوابم برای همین از داروهای شل کننده عضلات استفاده می کنم. داروی اولی که استفاده می کنم بدون نسخه در داروخانه ها به فروش می رسد اما احساس می کنم به این دارو وابسته شده ام ولی با این حال بسیار احساس نومیدی و اضطراب می کنم اما همین که این دارو را مصرف می کنم به راحتی می خوابم و به آسانی بیدار می شوم. پزشک این دارو را برایم تجویز نکرده است. من سابقه بد خوابی دارم و این دارو را هر چند وقت یک بار مصرف می کنم و تاثیر دارو از سی تا چهل دقیقه بعد از مصرف شروع می شود و از چهار تا شش ساعت دوام می یابد اما حتی بعد از این مدت باعث می شود از نظر عقلی و بدنی آرام باشد. من می دانم که مست کننده ها در اسلام حرام است اما آیا استفاده از این دارو برای خود درمانی هم باعث می شود نماز من چهل روز پذیرفته نشود؟

پاسخ مفصل

اولاً:

زن حقوقی دارد که بر عهده شوهر است از جمله: معاشرت نیکو، خرجی، مسکن، فراهم ساختن شرایط برای عقیف ماندن او و فراهم ساختن نیازهای عاطفی، و قرآن و سنت دال بر همه این هاست.

همین طور حقوقی که بر عهده زن است از جمله معاشرت نیکو، اطاعت کردن در کارهایی که حرام نیست، برآورده ساختن نیازهای جنسی او و خدمت به او و خارج نشدن از خانه مگر به اجازه وی که همه این حقوق در پاسخ شماره (10680) بیان شده است.

آن چه درباره بی توجهی همسران بیان کردید با تفاهم و جستجوی کارهای مورد علاقه مشترک حل می شود، مانند طلب علم و حفظ قرآن کریم و رفتن به تفریح در اوقات فراغت و کمتر کردن استفاده از موبایل و مانند آن.

ثانیاً:

استفاده از داروهای خواب آور و آرام بخش جایز نیست مگر به اجازه پزشک مورد اعتماد؛ زیرا برخی از این داروها شامل مواد تخدیر کننده است و برخی اعتیاد آور و زیانش بیشتر از سود آن است.

بنابراین خوددرمانی با این نوع داروها به سبب آن چه بیان کردیم ممنوع است.

از شیخ ابن عثیمین - رحمه الله - پرسیده شد: «حکم استفاده از داروهای خواب آور یا آن چه «آرام بخش» نامیده می شود چیست و آیا از جمله مواد مخدر است و اگر ضرورت داشت یا پزشک تجویزش کرد جایز می شود؟

ایشان چنین پاسخ دادند: «استعمال این داروها جایز نیست مگر در صورت نیاز، به شرط آن که پزشکی فهیم و دانا تجویزش کند؛ زیرا این داروها خطرناک است و ممکن است بر کار مغز تأثیر بگذارد و اگرچه ممکن است انسان در همان لحظه آرام شود اما شر بزرگتری در پی آن رخ می دهد، بنابراین مهم آن است که استعمال آن برای نیاز جایز است به شرط آن که تحت نظر و اجازه پزشک باشد» (فتاوی نور علی الدرب: نوار شماره ۸۲، طرف اول).

ثالثاً:

داروهایی که شامل ماده ای مخدر است اصل بر این است که ممنوع و حرام باشد، اما اگر مشخص شد که راهی است برای درمان، و جایگزینی از داروهای مباح نداشت، در این صورت استعمال آن به این شروط مباح است:

۱- این که نیاز بیمار به آن دارو در حد ضرورت یا نیاز شدید باشد.

۲- این که یک پزشک مسلمان مورد اعتماد شهادت دهد که این داروی مخدر دارای فایده و سودی برای بیمار است.

۳- این که استفاده از آن دارو به اندازه دفع آن ضرورت باشد.

۴- این که استعمال آن دارو منجر به زیانی بزرگتر یا هم اندازه زیانی نشود که برایش تجویز شده است.

بنابراین نصیحت ما این است که درباره دارویی که استفاده می کنید از پزشک متخصص مشورت بخواهید و به طور کلی استعمال دارو را کم کنید و برای درمان اضطراب و بی خوابی از داروهای شرعی سودمند مانند قرائت قرآن و ذکر الله و درود بر پیامبر - صلی الله علیه وسلم - یاری بجویید که این باعث آرامش دل و از بین رفتن نگرانی می شود.

الله تعالی می فرماید:

﴿الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُّ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ﴾ [سوره رعد: ۲۸]

(آنان که ایمان آوردند و دل هایشان با یاد الله آرام می گیرید. آری با یاد الله است که دل ها آرام می یابد).

و از اَبی بن کعب . رضی الله عنه . روایت است که رسول الله . صلی الله علیه وسلم . هر گاه دو سوم شب می رفت برمی خاست و می فرمود: «ای مردم الله را یاد کنید، الله را یاد کنید، آن گاه که لرزنده بلرزد، و در پی آن لرزه دیگری آید (اشاره به قیامت)، مرگ با آن چه در آن هست آمد، مرگ با آن چه در آن هست آمد». اَبی می گوید: گفتم ای رسول الله، من بسیار بر تو درود می فرستم، پس چقدر از دعای خود را برای تو قرار دهم؟ فرمود: «هرچه می خواهی». گفتم: یک چهارم؟ فرمود: «هرچه می خواهی و اگر بر آن بیفزایی برایت بهتر است» گفتم: نصف؟ گفت: «هرچه می خواهی، و اگر بیفزایی برایت بهتر است» پس گفتم: دو سوم؟ گفت: «هرچه می خواهی و اگر بیفزایی برایت بهتر است» گفتم: همه دعایم را برای تو قرار می دهم! فرمود: «پس نگرانی ات برطرف می شود و گناهت برایت آمرزیده خواهد شد».

به روایت ترمذی (۲۴۵۷) و آلبانی در «صحیح سنن ترمذی» آن را حسن دانسته است.

در «تحفة الأحوزی» آمده است: «چقدر از دعایم را برای تو قرار دهم» یعنی به جای آن که برای خودم دعا کنم. این را علامه قاری گفته است.

زیرا درود بر پیامبر . صلی الله علیه وسلم . از بزرگترین اسباب گشایش سینه و خشنودی درون و از بین رفتن نگرانی و غم است. از الله خواهیم همسر شما را به صلاح آورد و نگرانی و غم شما را برطرف سازد.

والله اعلم